

*Берега Александра Павлівна,
студентка групи ПД-33,
юридичного факультету,
Західноукраїнський національний університет*

*Мельник І.М.,
старший викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
к.ю.н., доцент,
Західноукраїнський національний університет*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення правового режиму воєнного стану в Україні у зв'язку з повномасштабною збройною агресією РФ внесло докорінні зміни у функціонування всієї сектору безпеки та оборони. Забезпечення публічного порядку та безпеки, яке у мирний час покладалося переважно на органи Національної поліції України, в умовах воєнного стану набуло нових специфічних рис. Сьогодні цей процес вимагає не лише підвищеної готовності до реагування на правопорушення, а й чіткої міжвідомчої координації, виконання нетипових завдань та безпосередньої участі у захисті суверенітету держави.

Питання адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану досліджували такі науковці, як О. М. Бандурка, В. В. Сокурєнко, С. М. Князєв та інші. Проте динамічність безпекової ситуації вимагає постійного переосмислення практичних аспектів їхньої діяльності.

Зміст та специфіка діяльності. Правову основу забезпечення публічного порядку в цей період становить Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Відповідно до законодавства, органи Нацполіції,

Національної гвардії та Військової служби правопорядку ЗСУ залучаються до здійснення заходів правового режиму воєнного стану [1].

Серед ключових специфічних завдань правоохоронних органів у цей період слід виділити:

Контроль за дотриманням комендантської години. Забезпечення патрулювання населених пунктів, перевірка документів у громадян та виявлення порушників спеціального режиму світломаскування.

Організація роботи на блокпостах. Спільне з військовослужбовцями здійснення перевірки транспортних засобів, речей, багажу та вантажів з метою недопущення безконтрольного обігу зброї, вибухівки та проникнення диверсійно-розвідувальних груп (ДРГ) [2].

Евакуаційні заходи та гуманітарна місія. Правоохоронці безпосередньо забезпечують безпечний вивід цивільного населення з зони бойових дій та охорону публічного порядку в місцях тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб (ВПО).

Слід підкреслити, що залучення поліцейських до безпосередньої відсічі збройної агресії у складі Сил оборони (наприклад, у складі об'єднаної штурмової бригади «Лють» чи окремих стрілецьких батальйонів) суттєво змістило фокус функціоналу від суто сервісної служби до воєнізованого підрозділу [3]. Це зумовлює потребу у трансформації підходів до професійної та тактико-спеціальної підготовки кадрів для правоохоронної системи.

Водночас, виникає низка проблемних питань адміністративно-правового характеру. Зокрема, це стосується необхідності чіткішого розмежування повноважень на блокпостах між поліцією, ТрО та ЗСУ, а також законодавчого врегулювання відповідальності за порушення комендантської години, оскільки тривалий час у КУПАП був відсутній спеціальний прямиий склад такого правопорушення.

Забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану трансформувалося із суто правоохоронної функції у комплексну безпекову діяльність, що поєднує кримінально-процесуальні, адміністративно-сервісні та оборонні завдання. Оптимізація цієї діяльності потребує: по-перше, чіткої деталізації механізмів координації між Силами оборони та правоохоронцями на рівні підзаконних актів; по-друге, посилення кримінальної та адміністративної відповідальності за правопорушення, які безпосередньо загрожують публічній безпеці в умовах війни; по-третє, адаптації освітнього процесу підготовки майбутніх правоохоронців до умов воєнного та післявоєнного часу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250.
2. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1455. Офіційний вісник України. 2022. № 6. Ст. 317.
3. Сокурєнко В. В. Особливості діяльності Національної поліції України в умовах правового режиму воєнного стану. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2022. № 2 (97). С. 13–21.